

La república i els animals. L'extensió de la llibertat republicana als sintients no humans

Eze Paez

Law & Philosophy Group, Universitat Pompeu Fabra

joseezequielpaez@upf.edu

Copyright © 2022 (Eze Paez).

Licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International License. Check.

Com citar aquest article: Paez, Eze. 2022. "La república i els animals. L'extensió de la llibertat republicana als sintients no humans". *Animal Ethics Review* 2, no. 1 (Maig): 28-43.

FOTOGRAFIA: Obra de Piotr Michałowski - Domini públic

Resum

La pràctica totalitat dels animals no humans, tant domesticats com silvestres, viuen sota la subjecció al poder incontrolat dels éssers humans. Defenso que aquesta és, estrictament parlant, una situació de dominació i, per tant, d'illibertat, tal i com s'entén en la posició republicana de Philip Pettit. Els altres animals mereixen, doncs, el redreç republicà clàssic: ser elevats a la condició de ciutadans iguals. Després de defensar aquesta tesi, tracto les objeccions que la llibertat com a no dominació no pot ser un bé pels animals i que no és possible relacionar-nos amb els animals de manera compatible amb la seva llibertat. Tot seguit, exposo què ens exigeix una teoria republicana en termes de les llibertats bàsiques dels animals per tal de protegir-los de la dominació privada i en termes de disseny democràtic per tal de protegir-los de la dominació pública.

Paraules clau:

Animals no humans, democràcia, justícia, legitimitat, llibertat com a no dominació, republicanisme.

1. Introducció

En aquest article defenso que els animals no humans sintients es troben subjectes de manera injusta al poder dels éssers humans, que han de ser emancipats i que la seva emancipació consisteix en esdevenir els nostres conciutadans. La tesi de la ciutadania animal com una obligació de justícia no és nova, havent estat defensada notablement per Sue Donaldson i Will Kymlicka (2011) o Alasdair Cochrane (2018). Aquestes autores, però, desenvolupen les nostres obligacions polítiques cap als animals des de posicions liberals, caracteritzades per concebre la llibertat com a absència d'interferència. Aprofundint en els suggeriments d'altres autores (per exemple, Allen i von Essen 2016, Giroux i Saucier-Bouffard 2020), jo em proposo defensar-la, al contrari, des d'una posició republicana que entén la llibertat com a absència de dominació. En ser la més influent, em centraré en la versió del republicanisme defensada per Philip Pettit.¹ Confio que, amb matisos, pot ser extensible a les posicions d'altres autores.

Per què esforçar-se per acomodar els animals no humans en una teoria republicana? En primer lloc, i per raons totalment independents al problema dels

---

¹ Com es veurà, cal no confondre el republicanisme, que és una teoria sobre la llibertat, la justícia i la legitimitat (anomenada, a vegades, neo-republicanisme o republicanisme cívic), amb la mera oposició a la monarquia. No cal ser republicà, en el nostre sentit, per creure que és preferible que el cap de l'estat o de l'executiu sigui escollit democràticament. D'altra banda, pot no haver-hi cap objecció republicana seriosa a una monarquia estrictament ornamental, com ara la d'alguns països escandinaus.

altres animals, crec que la concepció republicana de llibertat és preferible a la liberal com a ideal regulatiu de les nostres institucions polítiques i socials. D'acord amb la concepció liberal, un individu és lliure encara que es trobi subjecte al poder incontrolat d'interferència d'un altre, sempre i quan aquest poder no sigui exercit. Pel republicanisme, el mer fet d'estar subjecte a aquest poder aliè incontrolat ens fa illiures, amb independència de com s'exerceixi. Així, un esclau no seria lliure pel mer fet de gaudir d'un amo benevolent que s'absté d'interferir en la seva vida. D'acord amb aquesta visió de la llibertat, el que cal fer és distribuir el poder social per tal que, idealment, cap individu no es trobi subjecte al poder incontrolat de cap altre, ja es tracti d'un poder privat o públic.

En segon lloc, crec que l'èmfasi republicà en la subjecció a una voluntat incontrolada aliena com el mal principal a evitar en la vida pública ens proporciona millors eines de denúncia i resistència front la discriminació que pateixen els animals. Com, per altra banda, ho ha fet en el passat respecte grups humans tradicionalment oprimits. En el sentit més estricte possible dels termes els animals no humans es troben sota la dominació dels éssers humans i, per tant, els devem el redreç clàssic del republicanisme: atorgar-los l'estatus de ciutadans lliures i iguals.

Durant la meua argumentació assumiré dues premisses que no intentaré justificar. La primera és que els animals mereixen consideració moral plena (Singer 1975, Regan 2004 [1983], Dunayer 2004, Korsgaard 2018). Seria, doncs, incorrecte, sostenir que mereixen una consideració inferior als éssers humans, o que no en mereixen cap, pel mer fet de no pertànyer a l'espècie humana o per no posseir certs atributs associats als éssers humans adults neurotípics. Per exemple, capacitats cognitives sofisticades.

La segona és que els animals no humans, incloent-hi els animals silvestres, no són un element més del paisatge. És un error considerar-los com a part de l'entorn natural que els éssers humans habiten. Els altres animals no són quelcom a preservar pel seu valor inherent com a entitats naturals o en benefici de generacions humanes futures. Són, com nosaltres, agents sintients amb qui compartim societat i la resta de la natura no sintient. Quan reflexionem sobre com ordenar justament les nostres comunitats, cal que entenguem els interessos dels animals com a part constitutiva del bé comú; quan reflexionem sobre com gestionar els ecosistemes, hem de tenir com a objectiu també el benefici dels altres animals.

Començaré explicant per què els animals no humans es troben en situació de dominació (secció 2). Després tractaré un per un els quatre problemes teòrics principals que cal resoldre per estendre la teoria republicana als animals no humans. D'antuvi, defensaré que, tot i poder dir que els animals no humans no tenen lliure albir, són agents intencionals i, per tant, la llibertat és un bé per a ells (secció 3). Després argumentaré que podem construir relacions lliures amb els animals encara que no puguem enraonar amb ells els principis que han de governar aquestes relacions (secció 4). Especificaré seguidament què ens exigeix una teoria republicana en termes de les llibertats bàsiques dels animals per tal de

protegir-los de la dominació privada (secció 5). Finalment tractaré sobre què ens exigeix aquesta teoria en termes de disseny d'una democràcia inclusiva per als animals per tal de protegir-los de la dominació pública (secció 6).

2. La situació de dominació dels animals no humans

Centenars de milers de milions d'animals no humans viuen sota el control directe dels éssers humans. La majoria són peixos i crustacis en aqüicultura, als quals cal afegir altres animals en granges o en laboratoris, i als qui s'infligeixen danys greus per obtenir riquesa o salut (FAO 2019, Mood i Brooke 2012, Taylor i Alvarez 2019). Una minoria afortunada són mantinguts com a companys de la llar, o són refugiats en santuaris d'animals, gaudint de vides millors gràcies a l'afecte i la benevolència de les persones que els cuiden.

Sia la seva situació afortunada o dissortada, tots aquests individus es troben sota els termes que els imposen els seus propietaris legals. Més generalment, viuen sota els termes dictats per les institucions de la comunitat política constituïda pels seus amos (en sentit republicà) humans. Tot i així, en qualitat d'individus privats o instituïts com a govern, aquests amos no es troben gairebé, o en absolut, compel·lits per normes jurídiques o altres regles socials a considerar els interessos dels animals quan imposen els seus termes. Per la seva part, els animals no humans no tenen la capacitat de resistir aquesta imposició d'una manera que els porti a escapar amb èxit d'aquesta situació de subjecció als termes dictats pels humans.

Molts més animals —trilions d'ells, incloent els invertebrats— viuen a la natura (Tomasik 2009). Sovint els humans intervenen en els ecosistemes de manera perjudicial pels interessos dels animals silvestres. A vegades els humans decideixen abstenir-se de fer aquestes intervencions nocives per compassió cap als animals o per respecte per la natura. Tanmateix, fins i tot en aquests casos, és cert que podrien intervenir, si així ho volguessin. Inclús els animals silvestres viuen sota els termes que els humans estan disposats a imposar. Tots els animals no humans, domesticats o silvestres, es troben a la nostra mercè.

Com he explicat més amunt, aquesta situació d'estar subjecte a una voluntat aliena — aquesta situació de dominació— és el que el republicanisme identifica com el mal cabdal del qual ens hem de protegir en l'àmbit social o polític. La llibertat política consisteix, segons aquesta tradició de pensament, ni més ni menys que en posseir un estatus protegit front la dominació privada en tota una sèrie de decisions fonamentals (a les quals Pettit anomena "les llibertats bàsiques") i en compartir el control del govern per tal d'impedir la dominació pública. El redreç a la dominació és ser un ciutadà en una comunitat política d'iguals.

Efectivament, d'antuvi sembla que tots els elements estructurals de la dominació es troben presents en les interaccions entre els éssers humans i els animals no humans:

Primer, una relació entre un agent, o grup d'agents, i un altre.

Segon, el fet que una de les parts de la relació (en el cas que ens ocupa, els éssers humans) té la capacitat d'interferir en les decisions de l'altra (els animals no humans).

Tercer, el fet que la part poderosa pot exercir la seva capacitat d'interferència amb poc o cap cost *ex ante* o *ex post* o, com se sol dir en parla republicana, "a voluntat i amb impunitat".

Els animals no humans són, doncs, agents la relació dels quals amb els éssers humans posseeix els trets estructurals de la dominació. Fins i tot en Philip Pettit ha admès que "sorgeixen problemes especials de justícia i legitimitat [...] respecte al tracte d'altres animals" (Pettit 2012, p.75).

Un cop acceptat aquest extrem, resulta temptador afirmar de manera subsegüent que els animals efectivament pateixen el mal de la dominació i que, per tant, tenim la obligació política de blindar-los amb una estructura institucional que garanteixi la seva immunitat front la dominació privada i la pública. Resulta temptador afirmar que haurien d'esdevenir els nostres conciutadans en una república interespècie. Així ho crec. Abans, però, de rendir-nos a la temptació, hi ha quatre problemes que cal resoldre.

3. La llibertat com un bé pels animals

La tesi distintiva de la noció republicana de la llibertat és que la dominació, la subjecció a una voluntat aliena, és un mal. Contràriament, és valuós per a un agent tenir el control de les decisions a les quals s'enfronta. Això implica decidir segons els seus propis termes, en comptes dels termes imposats per un altre agent.

Això és el que se sosté, al menys, respecte els agents que posseeixen les capacitats psicològiques necessàries pel lliure albir. Per "lliure albir" no entenc aquí res de metafísicament profund, sinó simplement aquella capacitat que ha de tenir un individu per tal que estigui justificat fer-lo responsable de les seves decisions (Bok 1998) i, en conseqüència, criticar-lo o lloar-lo (Scanlon 1986). Quins serien els trets específics d'aquesta capacitat? La majoria de les teories al respecte exigeixen la presència d'habilitats cognitives sofisticades que facultin els individus a reflexionar sobre les seves creences i desitjos (Dworkin 1970, Frankfurt 1971, Watson 1975 i Bratman 1997, 2003) o a formular estàndards avaluatius i normatius, adherir-se a ells o revisar-los (Wolf 1990, Fischer 1994, Pettit i Smith 1996, Fischer i Ravizza 1998, Scanlon 1998).²

D'acord amb aquesta concepció exigent de lliure albir, és plausible sostenir que els animals no en tenen pas. Els manquen les habilitats cognitives sofisticades rellevants. Donat això, podríem dubtar si és realment dolent per ells

---

² La majoria, però no totes. Veure Steward (2017).

estar subjectes a una voluntat aliena, ésser dominats. Car —podrien dir els crítics— en quin sentit és beneficiós per a una criatura cognitivament diversa respecte a adults humans neurotípics (aquells amb capacitats cognitives i emocionals estadísticament típiques) mantenir el control sobre les seves decisions i viure sota els seus termes?

Primer, val a dir que els animals no humans sintients són agents intencionals. Són subjectes amb una capacitat de decidir (a) fonamentada en la possessió de representacions perceptives fiables basades en evidències i (b) governats de manera fiable per patrons d'una mínima racionalitat teòrica i pràctica. Els animals generen representacions del seu entorn i dels seus estats psicològics interiors, incloent la percepció de certs objectes com a evitables o a perseguir: dolorosos o plaents, perillosos o amicals, repugnants o deliciosos, etc. Així, per exemple, si un atribut de l'entorn és enregistrarat com del tipus *a evitar*, això suscitarà en l'agent una disposició a desenvolupar el comportament d'evitar-lo. És a dir, el desig d'evitar-lo.

Cal admetre, però, que no tots els agents intencionals posseeixen el mateix tipus de control sobre les seves decisions. Seguint a Pettit (2001), podem distingir en aquest sentit entre tres tipus de control que tot seguit definirem:

Un agent gaudeix de *control racional* sobre les seves accions en la mesura que les seves creences i els seus desitjos s'actualitzin a la llum de noves evidències i que les seves accions siguin una resposta racional a aquestes creences i desitjos. En tant que agents intencionals, tots els animals no humans poden exercir aquest tipus de control racional sobre les seves decisions.

D'un altra banda, un agent gaudeix de *control volitiu* sobre les seves accions en la mesura que sigui capaç de formar desitjos de segon ordre (desitjos sobre quins desitjos haurien de motivar la seva conducta) i que aquests governin les seves accions. És molt possible que almenys alguns animals (com els grans simis, els elefants o els cetacis) posseeixen aquest tipus de control.

Finalment, un agent gaudeix de *control discursiu* quan posseeix la capacitat per formular, adherir-se a principis axiològics i normatius i per revisar-los. Aquest és el control que associem amb éssers humans adults neurotípics i pressuposa la classe de capacitats cognitives sofisticades que sustenten el lliure albir.

La objecció consistiria, doncs, a sostenir que, per tal que la llibertat de decisió sigui important per a un agent, és necessària la presència de control discursiu sobre les seves decisions. Així, la llibertat de decisió dels animals no humans no podria ser valuosa per a ells, ja que tot i ser agents intencionals no posseeixen aquest tipus de control.

Crec que aquesta és una posició equivocada (Paez 2021). Com nosaltres, els animals no humans són sistemes intencionals *fiabls*. Excepte quan pateixen alguna obstrucció o destorb independent, les seves creences i desitjos responen a l'evidència que registren i les seves accions són resultat d'aquestes creences i desitjos, d'acord amb estàndards identificables de racionalitat teòrica i pràctica. A més, no operen d'aquesta manera per mer atzar, sinó per la forma com estan constituïts. És la seva constitució interna la que fa que siguin un tipus d'agent capaç de respondre a raons.

Siguin quines siguin les seves diferències quant a complexitat de les seves capacitats, és cert de tots els agents intencionals que, per cada decisió, la identificació de l'alternativa més desitjable per l'agent, i la més meritòria a ser escollida, procedeix d'acord amb els principis d'avaluació i normatius sobre els quals opera. Aquests principis pràctics són els que constitueixen, per a qualsevol ventall de decisions, el que és bo o dolent per aquests agents. Són, per dir-ho així, els seus *termes*, ja estiguin implícits en la seva activitat, ja es facin explícits en un monòleg interior o en diàleg amb altres agents.

Per a qualsevol agent intencional mantenir el control sobre les seves decisions equival a decidir en els seus termes. Això és, decidir d'acord amb els fonaments que determinen com de meritòries per a ser escollides són les alternatives a les quals l'agent s'enfronta en una situació. Decidir sobre la base dels termes d'un altre agent és patir una usurpació del control sobre les decisions pròpies, ja que implica que els fonaments sobre els quals es decideix són reemplaçats pels d'un altre agent.

Aquesta usurpació de control per part d'una voluntat aliena és el mal principal en què consisteix la dominació. Si creiem que tenir el control de les pròpies decisions és inherentment valuós per éssers humans adults neurotípics —i que, contràriament, la usurpació d'aquest control és un mal—, també ho ha de ser (almenys en algun grau) per tots els altres agents, inclosos els animals no humans. Així doncs, la llibertat de decisió republicana és inherentment valuosa per a tots els agents sintients, ja que tots són vulnerables de manera semblant al mal principal de la dominació.

4. Relacions lliures entre humans i no humans

El republicanisme, segons l'entén Pettit, és la solució al problema de què és el que els "agents enraonadors" es deuen els uns els altres en tant que companys iguals en la interacció social (Pettit 1997: 171-205, 2001, 2012: 239-292, 2015: 73-106). El que caracteritza aquests agents és la capacitat per explicar-se els seus interessos tal i com ells els veuen, així com per discórrer entre ells en el llenguatge de les raons. Quan reconeixem com a iguals als altres agents enraonadors, i som alhora així reconeguts per ells, estem disposats a resoldre els problemes d'interacció social apel·lant només a consideracions que resultin acceptables per a tothom (Pettit 2001: 156-7, 2005: 112, 2009, 2010: 76 n.19).

En les societats reals, però, l'existència d'una distribució desigual dels recursos confereix als agents porcions diferents de poder negociador. Això fa possible que els poderosos influeixin en les decisions dels qui tenen menys recursos de maneres diferents al donar i rebre raons, fent que aquestes decisions esdevinguin illiures. La llibertat com a no dominació exigeix que immunitzem els individus front aquesta influència impròpia dels altres, tot assegurant que les relacions socials operin només sobre la base de consideracions que els agents estiguin disposats a acceptar.

Els adults humans típics són agents enraonadors en el sentit que hem descrit més amunt. Assumiré, aquí, al menys a efectes d'argumentació, que els altres animals no són pas agents enraonadors, o que no ho són en el mateix grau. No poden discórrer amb nosaltres sobre què és del seu interès, tal com ells el veuen, o debatre amb nosaltres mitjançant el donar i rebre raons.³

Suposa això, doncs, que és impossible relacionar-nos amb ells sobre la base de termes que tinguin en comú amb nosaltres? Seria desafortunat si fos així. Se seguiria que les nostres interaccions amb els animals sempre els farien illiures. Hauríem de deixar-los en pau tant com poguéssim. És urgent especificar, així, en què consisteix relacionar-se amb els animals de manera compatible amb la seva llibertat entesa com a no dominació.

Comencem, primer, fixant-nos en les capacitats, en tant que agents enraonadors, dels agents cognitivament sofisticats:

Des d'un punt de vista del que és bo o dolent per ells, de totes les concepcions possibles del bé, els agents enraonadors poden adoptar-ne una i seguir-la. És a dir, poden articular una concepció del bé, utilitzar-la per supervisar els seus desitjos i, així, bé mantenir-los o revisar-los.

Segon, des d'un punt de vista ètic, de tots els possibles principis amb els quals relacionar-se amb altres agents, poden, adoptar-ne uns com a més acceptables que els altres.

Tercer, poden aduir aquests principis prudencials i ètics tot enraonant amb els altres, quan estan deliberant sobre com viure.

Finalment, poden ser persuadits per les consideracions prudencials i ètiques adduïdes per altres agents en l'enraonament. A la llum d'aquest donar i rebre raons, poden revisar la concepció de la vida bona que havien adoptat i poden arribar a un acord deliberatiu amb altres agents sobre els principis que han de governar les seves relacions.

El problema, com he explicat més amunt, és que els agents no enraonadors no posseeixen les habilitats que faculden l'acceptació basada en

---

³ Que els animals no humans no puguin enraonar amb nosaltres no implica que no tinguin capacitat per comunicar els seus interessos. Veure Meijer (2019) o Blattner, Donaldson i Wilcox (2020).

raons de termes en comú per una relació entre agents. No poden articular una concepció de la vida bona per a ells d'entre les lògicament possibles. No poden reflexionar sobre els principis ètics que altres els puguin proposar o proposar-ne ells a altres agents. En suma, no poden seleccionar un conjunt específic de principis com els més justificats per governar les seves relacions amb els éssers humans. Per tant, en sentit estricte, *no* hi poden haver principis comuns compartits per relacionar-nos amb els altres animals.

Ara bé, com explicaré, la impossibilitat de principis en comú no és més que un obstacle aparent. És cert que, com que el tipus de control que els agents enraonadors posseeixen és discursiu, construir un control compartit del mateix tipus exigeix que les parts implicades adoptin principis en comú. Quan la seva relació està regulada per aquests principis acceptats en comú —és a dir, per termes que cadascú pot veure com a *seus*— llavors cada part reté la seva llibertat de decisió.

En els casos que estem considerant cada una de les parts (éssers humans adults neurotípics i animals no humans) té un tipus de control diferent sobre les seves decisions (discursiu i no discursiu, respectivament). Per tant, cal que determinem si és possible que en aquests casos una relació estigui governada per termes compatibles tant amb el control racional i volitiu que posseeixen els animals no humans com amb el control discursiu que posseeixen els agents enraonadors. És a dir, termes que totes les parts puguin veure com a *seus* tot ser tipus diferents d'agents intencional.

Crec que l'anterior és possible. Com hem explicat, els animals no humans, en tant que agents amb control racional sobre les seves decisions, perceben certs esdeveniments com a inherentment evitables o a perseguir. Per cada conjunt de desitjos formats racionalment que un animal no humà pugui tenir, ha d'haver-hi un subconjunt de principis prudencials compatibles amb ells que acomodin les seves percepcions, les expliquin i les articulin en una teoria coherent de la vida bona.

En tant que agents enraonadors, reconèixer els altres animals com a agents iguals en exigeix convertir-nos en els seus síndics⁴, duent a terme les tasques següents:

Hem d'acceptar les percepcions dels animals no humans sobre el què és inherentment evitable o a perseguir per a ells com a, per dir-ho així, dades en brut.

Hem de deliberar entre nosaltres, sobre la base d'aquestes dades, sobre quin és el subconjunt de concepcions del bé compatibles per un o més

---

⁴ El "model de síndic" per tal d'identificar i fer valer els interessos del que aquí anomeno agents no enraonadors va ser suggerit per Scanlon (1998), qui proposa utilitzar-lo pels humans neurodivergents, però ho descarta pels animals no humans.

animals no humans i quines semblen ser, després de reflexionar-hi, més satisfactòries.

Donades aquestes concepcions del bé, hauríem de deliberar entre nosaltres sobre quins són els principis acceptables per relacionar-nos amb ells.

Suposem que les concepcions del bé dels animals no humans que articulem són les més satisfactòriament compatibles amb les dades. Suposem també que els principis ètics que hem acordat per governar les nostres relacions amb els animals no humans són compatibles amb prendre'ns seriosament el seu estatus com a iguals. Com que es dóna aquesta compatibilitat amb l'estatus igual dels animals no humans i les seves percepcions del bé, aquests serien principis compatibles amb el seu control racional o volitiu. Com que les nostres relacions amb ells estarien governades per principis acordats, després de reflexionar-hi, per agents enraonadors, serien compatibles amb el seu control discursiu.

Els principis correctes per relacionar-nos amb agents no enraonadors són aquells que els agents enraonadors identificarien com a acceptables sota condicions deliberatives ideals, donats els termes de decisió dels animals no humans. Per suposat, a la pràctica, la nostra deliberació no tindrà lloc en aquestes condicions. Això és desafortunat. Tot i així, no veig cap altre criteri decisonal possible més enllà del nostre intent més honest de relacionar-nos amb els altres animals de forma compatible amb la seva agència. Hem d'esforçar-nos per arribar a una aproximació cada vegada millor a aquest ideal.

5. Les llibertats bàsiques dels animals no humans

D'acord amb Pettit, la justícia republicana té dues dimensions principals. Per una banda, com veurem en la secció següent, ens ha d'empènyer a dissenyar institucions que minimitzin la possibilitat de dominació pública —la que pot exercir l'estat. Per una altra, hem de perseguir l'objectiu d'impedir la dominació privada. És aquesta dimensió de la justícia, que podem anomenar justícia social, la que tractarem tot seguit.

La justícia social republicana ens exigeix que protegim els individus de la dominació exercida per altres agents privats en un conjunt igual de "llibertats bàsiques". Les llibertats bàsiques són aquells tipus de decisions en les quals és necessari que els agents operin en els seus propis termes si han de comptar com a ciutadans iguals en les seves comunitats i han de ser així percebuts (Pettit 2008, 2012: 75-129). Es tracta del tipus de decisions sobre els quals una agent ha de tenir control per tal que la seva vida pugui ser valuosa per a ella.

Ésser vulnerable a la dominació en aquestes decisions fa que els agents esdevinguin dependents de manera particularment intensa d'aquells amb capacitat per a interferir-hi. Els qui són protegits en aquestes llibertats gaudeixen de l'estatus de persones lliures, tot satisfent el famós *test de la mirada*. És a dir,

poden “mirar els altres als ulls sense cap raó per sentir la por o la deferència que podria inspirar un poder d'interferència” (Pettit 2012: 84, traducció pròpia).

Una teoria republicana convincent sobre les llibertats bàsiques dels animals hauria de desenvolupar adequadament dues tasques. Primer, cal que identifiqui les decisions bàsiques que han d'estar protegides per tal que els altres animals gaudeixin d'igualtat d'estatus amb els humans. Per diferents agents, i en diferents contextos, les decisions que qualifiquen com a llibertats bàsiques poden diferir. Certament, no té sentit protegir algunes de les decisions humanes paradigmàticament importants com a llibertats bàsiques dels no humans. Estic pensant en drets i llibertats tals com la llibertat d'expressió, la llibertat de religió i consciència o la llibertat associativa.

Tanmateix, compartim d'altres tipus decisionals importants amb els animals no humans. Aquests, al menys, constitueixen el nucli de les seves llibertats bàsiques. Els drets a la vida, contra la tortura física i psicològica, o a no ser confinats. També, potser, la llibertat d'escollir una ocupació. Les llibertats bàsiques dels animals també haurien d'incloure un seguit de drets positius, com el dret a la salut, en la mesura que siguin necessaris per garantir que disposin d'un ventall d'alternatives suficientment ric en les seves decisions més importants sense dependre de la benevolència dels altres.

Això implica que danys que s'infligeixen als animals en les indústries alimentària o de la moda, en l'experimentació biomèdica, així com en la cacera o la pesca, constitueixen interferències dominadores en les seves tipus decisionals més importants. Són el resultat de l'exercici d'un poder incontrolat per part dels éssers humans. Cal que els animals estiguin protegits per un *escut institucional* front aquestes i altres invasions a la seva llibertat. Per tant, aquestes formes d'explotació animal haurien de ser prohibides.

La segona tasca d'una teoria republicana sobre les llibertats bàsiques dels animals consisteix a especificar aquesta protecció en termes de normes jurídiques i altres regles socials. Les restriccions institucionals necessàries haurien de funcionar en quatre nivells:

Primer, la cultura compartida de la nostra comunitat política hauria de representar la llibertat dels animals com a part del bé comú, per tal que els ciutadans humans tinguin les actituds adequades cap als animals no humans en tant que conciutadans seus;

Segon, hauríem de generar un conjunt de regles socials respecte la consideració i tracte cap als animals no humans, de forma que tothom sigui conscient del rebuig social que patirà si les transgredeix;

Tercer, l'igual estatus dels animals com a ciutadans, la igual protecció de les seves llibertats bàsiques i la garantia del control compartit de la nostra democràcia (com explicaré més avall), haurien d'estar consagrades en el

dret constitucional com a part del disseny fonamental de les nostres comunitats polítiques;

Quart, la legislació infra-constitucional ha d'omplir els buits institucionals romanents. En particular, el dret civil ha de garantir la capacitat dels animals per ser esdevenir titulars de drets de propietat, mitjançant agents humans que operin en el seu nom en el tràfic jurídic. Així mateix, cal establir sancions penal i administratives que desincentivin la vulneració de les llibertats bàsiques dels animals.

Què n'hem de fer dels animals silvestres? No hi ha espai aquí per tractar aquest tema com es mereix, però en faré unes breus consideracions. Han de gaudir també d'igual estatus de ciutadania. Probablement tenen vides de patiment per causes naturals, no pas només per l'acció humana (Ng 1995; Horta 2017; Faria 2016; Groff & Ng 2019). Això implica que fins i tot si acabéssim amb la dominació, el seu àmbit de decisió continuaria essent extraordinàriament restringit i pobre. Sense ajuda humana, la seva llibertat és "llibertat per tenir gana, llibertat sota els vents i les pluges del cel, llibertat sense un sostre per protegir els seus caps [...] llibertat i fam al mateix temps" (King 1967). L'ideal republicà ens comprometria a millorar, en alguna mesura, la riquesa de les seves decisions.

6. Una democràcia per als animals no humans

Com he esmentat abans, la segona vessant de la justícia republicana, preocupada per la legitimitat de les institucions, tracta de la prevenció de la dominació pública. Ens exigeix que garantim que els ciutadans gaudeixin d'un "control igualment compartit" del govern, que assegurí que les polítiques públiques estiguin condicionades a llarg termini només pels interessos comuns i declarats dels ciutadans (Pettit 1997: 171-205, 1999, 2000, 2001: 152-174, 2009, 2012: 130-292).

Un govern suficientment legítim superaria el *test de la mala sort* (Pettit 2012: 177-9). Els ciutadans no sentirien pas ressentiment davant de les polítiques que els afecten negativament. Tot i que pot ser que les lamentin, tenen el convenciment que es va donar igual consideració i tracte als seus interessos i accepten que és només per mala sort que, en uns o en altres casos, interessos en competència van emergir victoriosos.

Una objecció important al projecte d'estendre el republicanisme als animals és que no hi ha cap mecanisme institucional factible mitjançant el qual els interessos dels animals podrien exercir una influència tan intensa en el govern. Les polítiques públiques que danyin els seus interessos no podrien, doncs, ser explicades com simples casos de mala sort, sinó més aviat com a símptomes que el sistema està esbiaixat en contra seva.

Cal dissenyar, doncs, un sistema que de manera fiable ens forci a identificar i considerar els interessos dels animals en la nostra deliberació política, impeding així la dominació pública. Això és, no es tracta de què identifiquem i considerem

els interessos dels animals per mer atzar o per benevolència, sinó perquè hem establert restriccions institucionals adequades que assegurin que així ho fem.

Els autors que han pensat més sobre aquest problema han posat sobre la taula algunes propostes. S'ha suggerit que es podrien escollir representants específics pels animals (Cochrane 2018: 43-56). La seva tasca consistiria a interpretar els seus interessos, així com a proposar i implementar polítiques públiques dirigides a promoure la seva llibertat. Podria ser una bona idea crear síndics de greuges, tribunals i fiscalies particulars per als animals no humans. Potser hauríem de crear agències especials no polititzades (que en últim terme responguin davant dels representants de la ciutadania) amb la tasca de proposar, o fins i tot elaborar, normes jurídiques que afectin als animals no humans.

Cal admetre la persistència d'un dubte raonable. Tot i les nostres millors intencions i esforços en disseny institucional, podria ser que els animals no humans, amb les seves capacitats psicològiques, no puguin exercir un control a llarg termini sobre el govern tan eficaç com el que poden exercir els éssers humans neurotípics. Aquests humans tenen un tipus d'agència política que els permet participar en l'esfera pública, fer valer els seus interessos i incentivar els seus representants de maneres que resulten impossibles pels animals no humans. Àdhuc, l'agència política que ara tenen els animals necessita ser complementada amb ajut humà. Podria ser que els éssers humans patim de biaixos molt difícils de superar respecte els interessos dels animals, tant pel que fa a la seva identificació com pel que fa a la nostra motivació a defensar-los. Potser, doncs, els humans mai puguin ser tan bons representants dels animals com ho són per a individus de la seva pròpia espècie.

Si valorem la democràcia com un mer instrument per evitar la dominació, hauríem de veure aquesta darrera situació com a desafortunada. Ara bé, no hauria de representar un cop letal al projecte de construir una república per a tots els sintients. Suposem que no hi hagués cap esquema institucional que pogués proporcionar als animals un control sobre el govern tan eficaç com el que tenen els humans. Hauríem de desitjar, és cert, que la situació fos una altra. Si fem tot el que estigui al nostre abast, però, per construir el millor sistema institucional possible en aquest marc no ideal, estem complint amb les nostres obligacions polítiques cap els animals.

7. Conclusió

Els animals no humans sintients són, com nosaltres, agents intencionals. Caure sota dominació, és a dir, veure usurpat el control sobre les seves decisions, és inherentment dolent per a ells. Certament, no podem discutir amb ells els termes que haurien de governar les nostres relacions. Tot i així, és possible relacionar-se amb ells de manera compatible amb la seva llibertat. És tasca nostra deliberar sobre quins principis haurien de regir les nostres relacions amb els altres animals, reconeixent-los com a iguals i prenent-nos seriosament la interpretació del seu bé.

Nogensmenys, la gran majoria dels animals són lliures, ja que estan sota el poder incontrolat dels éssers humans. Tenim l'obligació d'emancipar-los, tot elevant-los a l'estatus de ciutadans iguals: garantint les seves llibertats bàsiques i el seu control compartit de les nostres democràcies.

Referències

Allen, Michael P. i Von Essen, Erica. 2016. "Neo-republicanism as a route to animal non-domination." *Politics and Animals* 2: 15-24.

Blattner, Charlotte. E., Donaldson, Sue., i Wilcox, Ryan. 2020. "Animal Agency in Community." *Politics and Animals* 6: 1-22.

Bok, Hilary. 1998. *Freedom and Responsibility*. Princeton: Princeton University Press.

Bratman, Michael. 1997. "Responsibility and Planning." *The Journal of Ethics* 1, no. 1: 27-43.

Bratman, Michael. 2003. "A Desire of One's Own" *Journal of Philosophy* 100, no. 5: 221-42.

Cochrane, Alasdair. 2018. *Sentientist Politics. A Theory of Global Inter-Species Justice*. Oxford: Oxford University Press.

Donaldson, Sue. i Kymlicka, Will. 2011. *Zoopolis. A Political Theory of Animal Rights*. New York: Oxford University Press.

Dunayer, Joan. 2004. *Speciesism*. Derwood: Ryce.

Faria, C. 2016. *Animal Ethics Goes Wild: The Problem of Wild Animal Suffering and Intervention in Nature*. PhD diss, Pompeu Fabra University.

FAO. 2019. "Statistics division: Production, live animals". Accessible a: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL>.

Frankfurt, Harry G. 1971. "Freedom of the Will and the Concept of a Person." *The Journal of Philosophy* 68: 5-20.

Fischer, John Martin. 1994. *The Metaphysics of Free Will: An Essay on Control*. Oxford: Blackwell.

Fischer, John Martin i Ravizza, Mark. 1998. *Responsibility and Control: A Theory of Moral Responsibility*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Giroux, Valerie i Saucier-Bouffard, Carl. 2020. "Animal Justice as Non-Domination." A *The Palgrave Handbook of Practical Animal Ethics*, 33-52. Londres: Palgrave Macmillan.

Groff, Zach i Ng, Yew-Kwang. 2019. "Does suffering dominate enjoyment in the animal kingdom? An update to welfare biology." *Biology & Philosophy* 34, no. 4: 1-16.

Horta, Oscar. 2017. "Animal suffering in nature: The case for intervention." *Environmental Ethics*, 39, no. 3: 261-279.

King, Martin Luther, Jr. 1967. "The Three Evils of Society". Speech addressed at the Hungry Club Forum on May 10. Accessible at: <https://mlkglobal.org/martin-luther-king-speeches/>.

Korsgaard, Christine M. 2018. *Fellow Creatures. Our Obligations to the Other Animals*. New York: Oxford University Press.

Meijer, Eva. 2019. *When animals speak*. New York: New York University Press.

Mood, A. & Brooke P. (2012). "Estimating the number of farmed fish killed in global aquaculture each year," in *Fishcount*. Accessible at: <http://fishcount.org.uk/published/std/fishcountstudy2.pdf>.

Ng, Yew-Kwang. 1995. "Towards Welfare Biology: Evolutionary Economics of Animal Consciousness and Suffering". *Biology and Philosophy* 10, no. 3: 255-285.

Paez, Eze. 2021. "A republic for all sentients: Social freedom without free will". *Pacific Philosophical Quarterly*, <https://doi.org/10.1111/papq.12351>.

Pettit, Philip. 1997. *Republicanism. A Theory of Freedom and Government*. Oxford: Oxford University Press.

Pettit, Philip. 1999. "Republican Freedom and Contestatory Democratization" A *Democracy's Values*. Editat per Ian Shapiro i Casiano Hacker-Cordón, 163-190. Cambridge: Cambridge University Press.

Pettit, Philip. 2000. "Democracy, electoral and contestatory." *Nomos* 42:105-144.

Pettit, Philip. 2001. *A Theory of Freedom. From the Psychology to the Politics of Agency*. Cambridge: Polity Press.

Pettit, Philip. 2005. "The Domination Complaint." *Nomos* 86: 87-117.

Pettit, Philip. 2008. "The Basic Liberties." A *The Legacy of H.L.A. Hart: Legal, Moral and Political Philosophy*. Editat per Mathew. H. Kramer, Claire Grant, Ben Colburn i Anthony Hatzistavrou, 201-224. Oxford: Oxford University Press.

Pettit, Philip. 2010. "A Republican Law of Peoples." *European Journal of Political Theory* 9:70-94.

Pettit, Philip. 2012. *On the People's Terms. A Republican Theory and Model of Democracy*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Pettit, Philip. 2015. *The Robust Demands of the Good. Ethics with Attachment, Virtue and Respect*. Oxford: Oxford University Press.

Pettit, Philip. i Smith, Michael. 1996. "Freedom in Belief and Desire." *The Journal of Philosophy* 93, no. 9: 429-449.

Regan, Tom. 2004 [1983]. *The Case for Animal Rights*. Berkeley i Los Angeles: University of California Press.

Singer, Peter. 1975. *Animal Liberation*. Nova York: HarperCollins.

Scanlon, Thomas Michael. 1986. "The Significance of Choice." *The Tanner Lectures on Human Values* 7: 149-216.

Scanlon, Thomas Michael. 1998. *What We Owe to Each Other*. Cambridge, MA: Belknap Press.

Steward, Helen. 2017. "Action as downward causation". *Royal Institute of Philosophy Supplements*, 80: 195-215.

Tomasik, Brian. 2009. "How Many Wild Animals Are There?" *Essays on Reducing Suffering*. <http://reducing-suffering.org/how-many-wild-animals-are-there/>.

Watson, Gary. 1975. "Free Agency". *The Journal of Philosophy* 72, no.8: 205-270.

Wolf, Susan. 1990. *Freedom within Reason*. Oxford: Oxford University Press.